

Griezelige stilte

Jelle Reumer

Een van de mooiste plekjes in ons Rijnmondgebied vind ik het paadje langs de Zweth. Ik fiets er wel eens. De Zweth is een waterloop benoorden Rotterdam. Het zal wel een oude veenkreek zijn, maar hij loopt nu kaarsrecht en scheidt het gebied van de Ackersdijkse plassen van de polder Schieveen. Het is er altijd stil. Dat wil zeggen: de dreun van de A13 vult het luchtruim zoals het brandingsgeluid een strand altijd van een achtergrondgeluid voorziet. Doordat de dreun constant is valt hij na enige tijd weg. Je hoort het niet tenzij je erop let. Als je dat niet doet, dan is het er fijn stil - een ingebeelde stilte weliswaar, maar toch.

Richting zuid is er de polder, leeg en vlak, zoals Holland hoort te zijn en hier en daar nog is zolang er geen projectontwikkelaar is langsgereden (een beroepsgroep die last heeft van een *horror vacui* en een lege polder zonde van de ruimte vindt). Heel in de verte steken de torens van Rotterdam boven geboomte uit. Richting noord is er het natuurgebied van de Ackersdijkse plassen. Er vliegen wat eenden, er roept een koekoek in de verte. Tussen de rietpluimen aan de oever van de Zweth zingen onzichtbare karekieten, maar verder heerst er stilte. Nog één geluid valt op: het knarsen van het steenslag op het paadje onder mijn fietsbanden. Wanneer je dat hoort weet je dat het echt stil is.

Verderop zit een visser onder een grote groene paraplu. Camouflagekleuren, dan zien de vissen hem niet. Wat een heerlijke rust, denk ik, terwijl ik langzaam in zijn richting knars. Maar als ik bij hem ben valt de koekoek weg, de karekieten verdwijnen, mijn bandenknars houdt op en alle stilte wordt overgenomen door een bietende bas uit een transistorradio. De muziek vult het luchtruim rond de visser in de vorm van een bolle bel vol herrie. Tien meter verder nemen de vogels en de steenslag het weer over: ik ben uit zijn lawaai weg.

Zoiets zet aan tot denken. Waarom doet die man dat? Is hij bang van de stilte? Heeft hij last van de A13? Veroorzaakt de verre koekoek slechte associaties vanwege de koekoeksklok van zijn schoonmoeder? En: hebben de vissen er geen last van?

Veel mensen hebben een hekel aan stilte. Ze moeten altijd en overal geluid horen. Metselaars op de bouwsteiger, inpaksters aan de lopende band en truckers in hun cabine: ze hebben sinds mensenheugenis de arbeidsvi-

taminen en radetskimarsen van Radio 3, 538, Noordzee of ClassicFM. Een beetje bouwvakker zet éérs zijn getoblaster op de steiger en gaat pas daarna de troffel en het schietlood zoeken. Stilte schijnt eng te zijn. Griezelig. De vraag is dus: waarom? Waarom zit die visser aan de Zweth in een duikklok van geluid?

Ik denk dat dat komt doordat stilte onontkoombaar leidt tot denken. Wie geen geluiden om zich heen heeft die de geest monopoliseren en blokkeren geeft zich over aan gedachten. En denken is eng want het leidt uiteindelijk tot een confrontatie met jezelf. Al denkend heb je gelegenheid om op reis te gaan in de krochten van je eigen geest. Dat kan heel confronterend zijn. Veel mensen worden liever via hun gehoororgaan met de Toppers geconfronteerd dan via hun hersens met zichzelf. Het is dus escapisme. De visser aan de Zweth ontsnapt onder zijn groene paraplu en starend naar de dobber aan het leven van alledag, en door zijn radio ook aan zichzelf. Zelf fiets ik maar weer verder, tot mijn eigen gedachten worden overstemd door een opstijgende Boeing 737 op Rotterdam Airport. Ook mijn banden knarsen al niet meer omdat ik weer op asfalt rij. Geluidlozer, maar minder stil. ◀

▲ Polder Schieveen en de Ackersdijkse plassen. (Jaap van Leeuwen)